

**ЗВІЛЬНИМО РАЗОМ
НАШУ ЗЕМЛЮ
ВІД НЕПРИДАТНИХ
ПЕСТИЦИДІВ!**

Проект «Зниження гострих ризиків від непридатних пестицидів в Україні»

Міжнародний партнерський проект «Зниження гострих ризиків від непридатних пестицидів в Україні» (2008–2010), який виконувала Всеукраїнська екологічна громадська організація (ВЕГО) «МАМА-86» у співпраці з голландською неурядовою громадською організацією Millieukontakt International за фінансової підтримки Програми MATRA Міністерства закордонних справ Королівства Нідерландів, забезпечив продовження кампанії з непридатних пестицидів, започаткованої ВЕГО «МАМА-86» у 1999 р.

Цілі Проекту:

- Підтримка оновлення, ухвалення та реалізації Національного плану виконання (НПВ) Стокгольмської конвенції про стійкі органічні забруднювачі (СОЗ) в Україні.

- Здійснення внеску до вирішення проблеми непридатних пестицидів (НП) шляхом інвентаризації, ідентифікації (за потребою), перезатарювання, встановлення під охорону і підготовки до транспортування та безпечного знищення 100 т непридатних пестицидів з двох районів Київської області.

- Розвиток міжсекторального співробітництва з Міністерством охорони навколишнього природного середовища України (Мінприроди), його регіональними відділеннями, місцевою владою, неурядовими організаціями та бізнесом у справі вирішення проблеми непридатних пестицидів в Україні.

Учасники-партнери:

Проект здійснювався в партнерстві з голландською громадською організацією Millieukontakt International за фінансової підтримки Програми MATRA Міністерства закордонних справ Королівства Нідерландів. Пілотна частина проекту проходила за участі експертів з незалежної європейської консалтингової та інжинірингової компанії Tauw bv (Нідерланди) у співпраці з Бородянською та Макарівською райдержадміністраціями Київської області, Міністерством охорони навколишнього природного середовища України та Державним підприємством «Національний центр поводження з небезпечними відходами» (ДП НЦПНВ).

Основні результати Проекту:

Надані численні коментарі та виконана робота з оновлення другої редакції Національного плану виконання Стокгольмської конвенції про стійкі органічні забруднювачі в Україні.

У результаті виконання пілотної частини проекту у Макарівському та Бородянському районах проведено повну інвентаризацію та перезатарювання 92,8 т непридатних пестицидів за міжнародними стандартами.

Українська команда «чистильників» на тренінгах з інвентаризації та перезатарювання непридатних пестицидів удосконалила навички таких робіт відповідно до міжнародних стандартів ООН.

У результаті співпраці ВЕГО «МАМА-86» та Мінприроди було виділено кошти для безпечного знищення пе-

резатарених НП. У серпні 2010 р. понад 100 т Perezатарених НП (вага з урахуванням тари) за кошти Державного фонду охорони навколишнього природного середовища були вивезені та безпечно знищені на спеціалізованому підприємстві за кордоном.

Регіональна інформаційна кампанія щодо безпечного поводження з НП в Бородянському та Макарівському районах дозволила проінформувати населення про небезпеки, пов'язані з НП, та методи захисту від них. За допомоги місцевих мешканців та спеціалістів виявлено та зареєстровано 13 невідомих раніше місць знаходження НП в Бородянському та Макарівському районах, з них 6 захоронень з очікуваною кількістю НП не менше 35 т, один майданчик з сильно забрудненим НП ґрунтом та 6 незареєстрованих складів, один з яких містив 12,5 т НП.

Національна інформаційна кампанія охопила близько 32 млн. осіб завдяки публікаціям і сюжетам у національних ЗМІ та безкоштовній трансляції відеоролика (530 виходів) та відеофільму (55 виходів) проекту 19 регіональними телекомпаніями в тих областях, де за офіційними даними знаходиться більше 500 т НП. Зусиллями ВЕГО «МАМА-86» було встановлено 13 доти незареєстрованих місць скупчення НП в у Донецькій, Кіровоградській, Херсонській, Чернігівській областях та м. Севастополі. Відомості були передані територіальним органам Мінприроди у відповідних областях.

Успішна міжсекторальна співпраця дозволила реалізувати в повному обсязі завдання та надзавдання Проекту, підготувати рекомендації для удосконалення національної політики і законодавства в сфері поводження з НП та здійснити лобі-

ювання прийняття цих рекомендацій, зокрема щодо проведення загальної інвентаризації НП перед Perezатарюванням. Завершальним етапом Проекту стала перша міжсекторальна науково-практична конференція «Звільнимо разом нашу землю від непридатних пестицидів», організаторами якої виступили Мінприроди, ДП НЦПНВ та ВЕГО «МАМА-86».

Проект дозволив сконцентрувати зусилля громадськості для визнання державними органами особливої пріоритетності проблеми очищення України від НП. У результаті оприлюднення даних інвентаризації НП в Макарівському та Бородянському районах Київської області, ведення постійного діалогу з Міністерством охорони навколишнього природного середовища, проведення регіональних та національних інформаційно-просвітницьких заходів роботи з очищення території країни від НП стали пріоритетом № 1 серед завдань Мінприроди. За 2007–2009 роки за кошти Державного фонду охорони навколишнього природного середовища було Perezатарено і вивезено для безпечного знищення за кордон 1899 тонн НП, а за 2010 рік — 2575,59 т.

Мінприроди визнало офіційно, що реальна кількість НП, які знаходяться у скупченнях чи на складах по всій Україні, щонайменше вдвічі перевищує офіційну статистику.

Прямі бенефіціарії проекту — 105 тис. осіб (населення Бородянського району — 56,6 тис. осіб, Макарівського району — 48,4 тис. осіб).

Непрямі бенефіціарії — більше 32 млн. осіб (населення 19 областей, у кожній з яких кількість НП перевищує 500 т і на яких була зосереджена національна інформаційна кампанія).

Діяльність Проекту

Дослідження стану справ із НП в Україні

Початок Проекту був покладений підготовкою спеціального дослідження сучасного стану справ, пов'язаних з проблемою НП в Україні, зокрема відсутністю потенціалу для її комплексного вирішення. Цей аналіз був українською необхідністю, оскільки протягом 2007–2008 років процес вирішення проблеми НП в Україні набув позитивної динаміки і відомості потребували оновлення для прийняття гнучких рішень. Дослідження

дозволило зробити обґрунтований вибір місця для здійснення пілотного проекту з інвентаризації та перезатарювання НП, яким було обрано Бородянський та Макарівецький райони Київської області.

Для довідки: За даними Мінприроди, станом на 01.09.2009 Київська область посідала четверте місце в Україні за кількістю непридатних пестицидів (на території області знаходилося 1587,8096 т НП).

Громадське лобювання національної політики поводження з хімічними речовинами та відходами

Улітку 2008 р. ВЕГО «МАМА-86» розгорнула кампанію щодо перешкоджання пробним спалюванням НП в пересувній установці в Полтавській області. Протягом липня – вересня 2008 р. було подано 15 інформаційних запитів і 9 скарг в державні органи обласного і національного рівня щодо незаконності використання пересувної установки для спалювання неідентифікованих НП. У результаті нашої діяльності екологічна інспекція заборонила відновлення випробувань цієї установки.

Слід зазначити, що ВЕГО «МАМА-86» послідовно виступає за повне припинення практики використання в Україні портативних пересувних установок для спалювання відходів, зокрема небезпечних.

Важливою складовою і завданнями Проекту стали участь в оновленні та лобювання прийняття Національного плану виконання Стокгольмської кон-

Пересувна установка для спалювання пестицидів

венції про СОЗ, який було створено влітку 2006 р. та після відповідних консультацій і обговорення було надано до Кабінету Міністрів України (КМУ) для ухвалення. Неодноразові зміни складу уряду вимагали відповідного перепогодження проекту НПВ із профільними міністерствами та відомствами, що перешкоджало його затвердженню протягом чотирьох років.

Восени 2009 р. ВЕГО «МАМА-86» взяла участь в оновленні попередньої редакції Національного плану виконання Стокгольмської конвенції про стійкі органічні забруднювачі в Україні. Ми неодноразово зверталися до владних структур з проханням прискорити процес його затвердження, оскільки після прийняття НПВ для країни відкриваються додаткові можливості доступу до фінансових ресурсів ГЕФ та інших міжнародних донорів для виконання заходів з ліквідації ризиків від стійких органічних забруднювачів і, в першу чергу, непридатних пестицидів. Наразі погоджений з усіма профільними міністерствами та відомствами проект НПВ знаходиться на розгляді в Кабінеті Міністрів України. Чергова зміна уряду знов уповільнила цей процес.

Створення офіційних робочих органів у районах

На початку 2009 р. відповідними наказами державних адміністрацій Бородянського та Макарівського районів було створено Робочу групу з впровадження Проекту в Бородянському районі та Робочу комісію в Макарівському районі, на які було покладене впровадження Проекту на місцях. До складу офіційних робочих органів двох районів увійшли представники місцевих адміністрацій, управлінь, санітарно-епідеміологічних станцій (СЕС), Міністерства з надзвичайних ситуацій (МНС), Мінприроди на місцях тощо. Вони очолювалися першими заступниками голів районних адміністрацій. Протягом Проекту відбулося чотири спільних засідання офіційних

Перше спільне засідання робочих груп проекту

робочих органів, на яких розглядалися питання впровадження пілотного проекту з інвентаризації та перезатарювання НП.

Проведення регіональної інформаційної кампанії

Одночасно із формуванням офіційних робочих органів розроблялася Стратегія регіональної інформаційно-просвітницької кампанії в Бородянському та Макарівському районах.

Її цілі полягали у:

- досягненні високого рівня поінформованості та забезпеченні достовірною інформацією про проблеми непридатних

пестицидів відповідальних державних осіб, найширших кіл громадськості та усіх зацікавлених сторін;

- підготовці та розповсюдженні інформації про планування та реалізацію заходів у рамках Проекту на території Бородянського та Макарівського районів;
- плануванні та реалізації завдань з обміну інформацією між громадськістю

Інформаційні листівки для кожного з районів впровадження проекту

та зацікавленими сторонами Проекту, в тому числі з метою виявлення незареєстрованих місць зберігання непридатних пестицидів.

Регіональна інформаційно-просвітницької кампанія в Бородянському та Макарівському районах розпочалася з підготовки, видання та розповсюдження серед мешканців районів інформаційних листівок, плакатів та наліпок. Крім того, в публічних місцях районів був обладнаний 31 інформаційний стенд (райадміністрації, сільради, лікувальні заклади, автостанції), а в школах розміщені плакати.

Місцеві ЗМІ підготували цикли статей та передач за матеріалами Проекту (статті в газетах «Вперед» і «Макарівські вісті», радіопрограми Бородянського радіо, сюжети на Макарівському телебаченні «Авіс»).

Виконавці Проекту неодноразово зустрічалися з представниками органів місцевого самоврядування та районних держадміністрацій для обговорення спільних завдань з вирішення проблеми непридатних пестицидів в районах.

У всіх школах Бородянського та Макарівського районів пройшли тема-

тичні уроки за матеріалами методичних рекомендацій, підготовлених в рамках Проекту.

На початку березня 2009 р. ВЕГО «МАМА-86» оголосила конкурс «Найпотаємніша схованка отрути». Його метою було виявлення незареєстрованих місць зберігання непридатних пестицидів. Близько 100 учнів та вчителів з 24 шкіл Макарівського та 13 шкіл Бородянського районів провели опитування сільських голів, колишніх агрономів, агрохіміків. Було зібрано 185 анкет з відомостями про місця розташування НП. Під час проведення інвентаризації НП проводилося опитування населення (опитано понад 50 осіб). Інформація про місцезнаходження різних об'єктів НП, отримана від місцевих жителів, повністю підтвердилася під час проведення інвентаризації.

Опитування місцевого населення

Додаткову інформацію про місця поховання НП надали Макарівська СЕС, Бородянська СЕС та Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Київській області.

У результаті всіх цих заходів було виявлено незареєстровані місця складування та захоронення НП.

Тренінг з інвентаризації непридатних пестицидів (теоретична та практична частини)

Порівняння результатів здійсненої в різні роки інвентаризацій НП в Макарівському та Бородянському районах Київської області

Район	Дані Мінприроди (2007)		Дані Мінприроди/ РДА (2008)		Дані РДА (2008)	Дані інвентаризації ВЕГО «МАМА-86» (червень 2009)		
	Кількість НП, кг	Кількість складів	Кількість НП, кг	Кількість складів	Кількість НП, кг	Кількість об'єктів*	Кількість складів*	Кількість НП, кг
Бородянський	19857	12	98667	14	35557	17	14	54888
Макарівський	50000	7	45500	19	37500	29	47	154032
Разом	69857	19	144167	33	73057	46	61	208920

* З урахуванням знайдених місць захоронення НП

Інвентаризація НП та оприлюднення її результатів

Протягом травня – червня 2009 р. ВЕГО «МАМА-86» провела тренінг для тренерів з ідентифікації, інвентаризації та оцінки ризиків при управлінні НП. Заняття проводили міжнародні експерти компанії Taauw bv. Учасниками тренінгу стали співробітники профільних департаментів Мінприроди, Міністерства надзвичайних ситуацій та їхніх органів на місцях, представники НЦПНВ, співробітники Макарівської та Бородянської районних адміністрацій, представники СЕС, Державної інспекції захисту рослин у Київській області тощо. Учасники отримали сертифікати міжнародного зразка, які підтверджують їхню кваліфікацію щодо проведення інвентаризації НП відповідно до міжнародних стандартів.

У ході навчання учасники тренінгу оволоділи навичками практичного застосування бази даних Організації з продовольства та сільського господарства ООН (FAO) — Pesticide Stock Management System (PSMS). Робота в системі PSMS дозволяє заносити в спільну міжнародну базу даних інформацію про склад, вигляд (агрегатний стан) та кількість непридатних пестицидів, а також детальний опис і план місця складуван-

ня, стан зберігання, опис тари, ґрунту, інформацію про безпосередню близькість до помешкань тощо. Система дозволяє проводити автоматичний аналіз ризиків і визначати, які з місць складування підлягають першочерговому очищенню.

Практична частина тренінгу проходила в Макарівському та Бородянському районах Київської області та полягала у проведенні інвентаризації НП за міжнародними стандартами, згідно з якими інвентаризація повинна відбуватися шляхом відвідування усіх відомих місць зберігання НП та оцінювання обсягів на місці. При цьому повинні застосовуватися засоби індивідуального захисту, проводитися бесіди з населенням і фахівцями для виявлення незареєстрованих місць зберігання та поховання НП, а потім — порівняльна оцінка ризиків від НП щодо різних складів. Вперше в Україні було використано адаптовану та перекладену російською мовою систему обліку пестицидів PSMS. Російська версія PSMS, підготовлена та апробована Проектом, наразі застосовується FAO.

Упродовж тренінгу було обстежено 46 об'єктів з 61 складом НП. До підсумкових даних ВЕГО «МАМА-86» про

Прес-конференція в УНІАН, 5 червня 2009 р.

об'єкти також включено місця захоронення НП, які не входять до офіційних відомостей: в Бородянському районі — 3 місця захоронення НП (Блискивиця, Загальці, Качали-2); в Макарівському районі — 4 місця складування НП (Бишів, Мостище, Ситняки, Яблунівка), 1 місце із забрудненим НП ґрунтом (Липівка) та 5 місць захоронення НП (Бишів — аеродром, Борівка, Леонівка, Червона Гірка, Яблунівка).

За результатами інвентаризації НП, проведеної ВЕГО «МАМА-86», в Бородянському районі знаходилося 54,888 т, а в Макарівському — 154,032 т НП. Загальна кількість НП у двох районах складала 208,920 т. Порівняння отриманих результатів з офіційними відомостями по кожному з районів (див. дані Мінприроди та РДА за 2008 рік у таблиці вище) показало, що *реальна загальна кількість НП*

у двох районах у середньому вдвічі перевищує дані офіційної статистики.

Після завершення інвентаризації 5 червня 2009 р. ВЕГО «МАМА-86» за участі Національного центру поводження з небезпечними відходами провела в УНІАН прес-конференцію на тему «Спростування офіційних даних інвентаризації та бачення шляхів вирішення проблеми непридатних пестицидів в Україні». Головною метою заходу стало оприлюднення позиції ВЕГО «МАМА-86»: **кількість непридатних пестицидів в Україні складає не менше 40 тис. т** (дані офіційної статистики налічують в Україні понад 20 тис. т НП). Цей висновок визнають представники Мінприроди та НЦПНВ, які щодня у практичній роботі з перезатарювання стикаються з перевищенням офіційної статистики щодо кількості НП.

Перезатарювання, зберігання та безпечне знищення непридатних пестицидів

Протягом листопада – грудня 2009 р. ВЕГО «МАМА-86» провела тренінг та організувала перезатарювання НП в Бородянському та Макарівському районах, яке проводилося за участі

команди вітчизняних фахівців (співробітники ТОВ «Еко-Технолоджі Системз», яке виграло тендер на проведення перезатарювання НП в рамках Проекту, представники районних

Процес перезатарювання НП та спеціально обладнаний склад НП

робочих органів та команда Проекту ВЕГО «МАМА-86») та міжнародних експертів компанії Tauw bv.

У результаті здійснених робіт від НП очищено 8 складів на 6 об'єктах в Бородянському районі (Качали, Луб'янка, Майданівка, Нова Гребля, Нове Залісся, Шибене) та 6 складів на 4 об'єктах в Макарівському районі

(Великий Карашин, Забуяння (на жаль, частково), Мостище, Рожів). Ці місця були обрані на основі аналізу ризиків як найбільш небезпечні для здоров'я людей та довкілля.

Загальна кількість (вага нетто) вивезених з двох районів НП складає 92 842,15 кг (з Бородянського району — 47 432,25 кг, з Макарівського —

45 409,90 кг). Затарені у 2059 бочок НП були вивезені на спеціально обладнаний склад для тимчасового зберігання непридатних пестицидів.

Амбітним *надзавданням* Проекту, не включеним до очікуваних результатів, було екологічно безпечне знищення НП з Бородянського та Макарівського

районів. У результаті співпраці ВЕГО «МАМА-86» з Мінприроди у серпні 2010 р. понад 100 т перезатарених НП (вага з урахуванням тари) за кошти Державного фонду охорони навколишнього природного середовища були вивезені та безпечно знищені на спеціалізованому підприємстві за кордоном.

Національна інформаційна кампанія

Національна інформаційна кампанія в рамках Проекту була спрямована на підвищення інформованості населення щодо небезпек від НП, поширення досвіду поводження з НП за міжнародними стандартами, лобіювання національного законодавства стосовно удосконалення сфери поводження з НП, підвищення соціальної відповідальності шляхом інформування про проблеми, які можуть викликати НП.

Кампанія користувалася спеціально розробленими атрибутами (логотип, девіз). Інформація про Проект та хід його виконання публікувалася у спеціальному розділі веб-сайту ВЕГО «МАМА-86».

У рамках інформаційної діяльності були проведені дві прес-конференції (за результатами інвентаризації НП та підсумкова прес-конференція, присвячена здобуткам Проекту та стану справ із токсичними відходами в Україні) та виїзний прес-тур до місць поховання НП. Підготовлений ряд публікацій, створені відеоролик та відеофільм.

Також в рамках інформаційної кампанії Проекту були розроблені та виготовлені футболки й рюкзак з його атрибуткою. Вони використовувалися для нагородження школярів та вчителів, які брали активну участь в проведенні опитування населення, а також для відзнаки

внеску найбільш сумлінних та відданих партнерів Проекту зі складу офіційних робочих органів Бородянського та Макарівського районів.

З серпня по жовтень 2010 року тривав конкурс для журналістів на кращу публікацію чи сюжет, присвячені проблемі НП. Переможці отримали подарунки з атрибуткою Проекту, грошові премії та грамоти.

Створені в рамках Проекту відеоролик та відеофільм про проблему та безпечне поводження з НП, а також хід упровадження Проекту, безкоштовно транслювалися в ефірі 19 регіональних телевізійних каналів. Загальна кількість виходів становить 585 (відеоролик — 530 виходів, відеофільм — 55 виходів).

У ході кампанії розпочатий процес виявлення невідомих раніше місць складування та поховання НП на національному рівні. Зокрема, за допомоги осередків ВЕГО «МАМА-86» уже виявлено 13 місць поховання НП у Ніжинському районі Чернігівської області, Артемівському районі Донецької області, м. Севастополі, Каховському районі Херсонської області, Олександрійському та Ульяновському районах Кіровоградської області. Відомості були передані територіальним органам Мінприроди у відповідних областях.

Перераховані заходи, а також численні публікації у національній та місцевій пресі, участь у міжнародних та національних заходах, організація на-

уково-практичної конференції в рамках Проекту, дозволили інформаційно охопити аудиторію, що складає близько 32 млн. чоловік.

Міжсекторальна співпраця

Вирішення проблеми НП вимагає участі всіх зацікавлених сторін, що успішно довів наш Проект, який здійснювався у співпраці з Міністерством охорони навколишнього природного середовища України та його органами на місцях, Державним підприємством «Національний центр поводження з небезпечними відходами», Бородянською та Макарівською районними державними адміністраціями Київської області, територіальними управліннями СЕС, МНС та за консультативної підтримки міжнародних експертів. Представники згаданих організацій брали участь у тренінгах та інформаційних заходах Проекту, спільно розробляли окремі заходи і допомагали у реалізації завдань Проекту.

Успішна міжсекторальна співпраця дозволила не лише реалізувати в повному обсязі завдання та надзавдання Проекту, а й підготувати рекомендації для удосконалення національної політики і законодавства в сфері поводження з НП та здійснити публічне лобювання урахування цих рекомендацій в роботі Мінприроди.

На завершальному етапі Проекту ВЕГО «МАМА-86» провела науково-практичну конференцію «Звільнимо разом нашу землю від непридатних пестицидів», співорганізаторами якої виступили Міністерство охорони навколишнього природного середовища України та Державне підприємство «Національний центр поводження з небезпечними від-

Науково-практична конференція «Звільнимо разом нашу землю від непридатних пестицидів»

ходами». На конференції були присутні державні службовці центрального та територіальних органів міністерства, які відповідають за вирішення проблеми НП, представники СЕС та НУО.

У рамках конференції обговорювалися проблеми очищення України від непридатних пестицидів, зокрема на основі повної інвентаризації непридатних пестицидів за міжнародними стандартами із застосуванням досвіду Проекту. Був винесений на обговорення проект Інструкції з проведення загальної інвентаризації непридатних та заборонених до використання пестицидів і агрохімікатів на території України за міжнародними стандартами, підготовлений НЦПНВ за участі Мінприроди та за підтримки Проекту.

Інструкцію з урахуванням отриманих коментарів і пропозицій доопрацьовано та подано до Мінприроди на розгляд і затвердження.

Партнер Проекту — голландська громадська організація Milieukontakt International

Milieukontakt International — голландська організація з двадцятирічним досвідом підготовки кадрів, підтримки та співробітництва задля покращення якості довкілля.

У впровадженні своїх проектів Milieukontakt керується трирівневим підходом:

1. Розбудова спроможності: зміцнення мереж, (Н)УО та робочих груп місцевого населення за допомогою навчання, підтримки та рекомендацій, що дозволяє забезпечити впевненість у своїх силах і незалежність.

2. Залучення громадян: застосовуються партисипативні методики для забезпечення максимальної участі у вирішенні екологічних проблем. У рамках нашої «Зеленої програми» та проектів щодо непридатних пестицидів ми завжди працюємо, використовуючи підхід, що передбачає участь багатьох зацікавлених сторін.

3. Вирішення екологічних проблем.

Над чим ми працюємо?

1. Усунення ризиків від непридатних пестицидів.

2. Зелена програма (місцеві стратегії збалансованого розвитку).

3. Ефективні екологічні рухи.

4. Управління та обмін знаннями за допомогою ІКТ.

5. Проведення навчання для організацій (екологічних), (Н)УО та грома-

дян силами MITT (Групи викладачів Milieukontakt International).

6. Інтегроване управління водними ресурсами.

Перезатарювання непридатних пестицидів без участі місцевого населення, урядових структур і громадянського суспільства дорого коштує та загрожує не забезпечити стійкого результату

Проблема непридатних пестицидів фактично виникла внаслідок браку інформованості, зацікавленості та грошей у місцевої влади й населення. Склади залишені без охорони. Будівельні матеріали крадуться з цих об'єктів і використовуються місцевими жителями для спорудження доріг або побутових конструкцій. Люди досі користуються непридатними пестицидами, а худоба пасеться неподалік від складів.

Якщо люди не знають і не розуміють ризиків, пов'язаних з непридатними пестицидами, або не мають можливості позбавитися «небезпечного сусідства», то вони продовжуватимуть потерпати від негативного впливу непридатних пестицидів з тяжкими наслідками для здоров'я.

Якщо ми, представники західних неурядових організацій чи консалтингових фірм, приїдемо до сіл у білому спецодязі, перезатаримо непридатні пестициди та очистимо об'єкти, короткострокові

проблеми будуть вирішені. Проте, витрати на тонну непридатних пестицидів у такому проєкті високі, а ступінь участі місцевих жителів надто низький. Люди не дізнаються більше про проблему й ризикують повторити ті самі помилки після нашого від'їзду. Крім того, ми багато втратимо, знехтувавши досвідом місцевих органів захисту рослин, фермерів, екологічних інспекцій та НУО; інформацією, що може бути вкрай необхідною для виявлення старих складів з непридатними пестицидами. Згадані люди також можуть потурбуватися про багато організаційних питань: забезпечити доставку пакувальних матеріалів в строк і в призначене місце, домовитися про безпечний охоронюваний склад, забезпечити дотримання процедур, заручитися підтримкою місцевого населення, інформувати селян і місцеву владу.

Саме з цих причин Milieukontakt та її партнери розробили методику, що передбачає менший ступінь участі західних фахівців і ширше залучення місцевого населення. Ця методика складається з трьох основних компонентів.

Перший компонент — перезатарювання непридатних пестицидів на рівні області чи району, **другий** — залучення до цього процесу місцевих зацікавлених сторін, **третій** — підвищення рівня обізнаності та підтримка ухвалення законодавства про непридатні пестициди на національному рівні.

Застосовуючи цю методику, ми у співпраці місцевими партнерами перезатарили 108 тонн НП у районі Гинчешть, Молдова. У січні 2007 року ми розпочали експеримент із фітореMediaцією забрудненого об'єкта у цьому районі для того, щоб дізнатися більше про можливості

недорогого очищення забруднених непридатними пестицидами ґрунтів.

Аналогічні проєкти з перезатарювання НП були реалізовані в Грузії та Киргизстані, зокрема у 2007–2008 роках там було перезатарено близько 300 тонн непридатних пестицидів.

В Україні в рамках проєкту, впровадженого Milieukontakt та БЕГО «МАМА-86», у 2009–2010 роках було перезатарено та вивезено для безпечного знищення за кордон близько 100 тонн непридатних пестицидів.

Milieukontakt також бере участь у ряді інших проєктів з непридатних пестицидів, серед яких проєкт ГЕФ/ФАО «Розбудова спроможності щодо непридатних пестицидів і СОЗ у країнах Східної Європи, Кавказу та Центральної Азії (СЕКЦА)» (2009–2011) та проєкт ГЕФ/ЮНЕП «Демонстрація та поширення збалансованих альтернатив ДДТ для боротьби з трансмісивними захворюваннями на Південному Кавказі та в Центральній Азії» (2010–2015).

Йерфаас Доннер,
j.donner@milieukontakt.nl,
директор

Сандра Моленкамп,
s.molenkamp@milieukontakt.nl,
старший керівник проєкту
з непридатних пестицидів

Вутер Пронк,
w.pronk@milieukontakt.nl,
старший керівник проєкту
з непридатних пестицидів

www.milieukontakt.net
www.obsoletepesticides.net

Про Всеукраїнську екологічну громадську організацію «МАМА-86»

У 1990 р. молоді мами з університетською освітою, стурбовані впливом наслідків Чорнобильської катастрофи на здоров'я, об'єдналися, щоб захистити інтереси власних дітей. З 1991 р. ми — Київська міська громадська організація «МАМА-86». А з 2001 р. «МАМА-86» зареєстрована у статусі всеукраїнської. Зараз до складу організації входять 17 самостійних об'єднань у різних регіонах України з центральним офісом у Києві.

Метою діяльності ВЕГО «МАМА-86» є екологізація політики та практики в Україні з метою переходу до сталого розвитку — тобто такого, що не шкодить сьогоднішнім поколінням і залишає у спадок світ, в якому можна безпечно існувати.

Місія нашої організації — укріплення ролі жінок-матерів у просвіті суспільства та в процесі прийняття урядових рішень для покращення екологічних стандартів життя громадян.

Проблемою хімічного забруднення довкілля, зокрема стійкими органічними забруднювачами, включаючи непридатні пестициди, ВЕГО «МАМА-86» займається понад 10 років. Ми тісно співпрацюємо з міжнародними та вітчизняними мережами, організаціями та установами задля досягнення майбутнього без токсикантів.

ВЕГО «МАМА-86»

вул. Академіка Янгеля, 4, оф. 126

Київ-57, 03057

Тел./факс: (044) 456-13-38

info@mama-86.org.ua

www.mama-86.org.ua

Ми сподіваємося, що проект «Зниження гострих ризиків від непридатних пестицидів в Україні» і його результати вкажуть шлях і дозволять звільнити нашу землю від непридатних пестицидів та інших небезпечних речовин!

Публікацію підготовлено в рамках Міжнародного партнерського проекту «Зниження гострих ризиків від непридатних пестицидів в Україні», впровадженого ВЕГО «МАМА-86» в партнерстві з голландською неурядовою громадською організацією Millieukontakt International за фінансової підтримки Програми MATRA Міністерства закордонних справ Королівства Нідерландів.

Для контактів:

ВЕГО «МАМА-86»

вул. Академіка Янгеля 4, офіс 126, м. Київ, 03057

Тел./факс (044) 456-13-38

info@mama-86.org.ua

www.mama-86.org.ua

Київ – 2010

